

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2019 ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Γ' ΕΠΑ.Λ.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η δραστηριότητα

A1. Σε ομιλία του στη Σουηδική Ακαδημία, ο Καμύ αναφέρεται στο θέμα της τέχνης. Αρχικά, εστιάζει στην παρουσία της τέχνης στη ζωή του, όχι μόνο για την προσωπική απόλαυση που προσφέρει, αλλά κυρίως για τη συναισθηματική επαφή του με άλλους ανθρώπους. Παράλληλα, τονίζει την κοινωνική υποχρέωση του καλλιτέχνη, ο οποίος αφού αποδεχθεί την ομοιότητά του με τον κόσμο και τη συμβολή αυτή στη διαμόρφωση του καλλιτεχνικού του «είναι», θα ταχθεί υπέρ της κατανόησης, έναντι της κριτικής. Καταλήγει στηριζόμενος στον Νίτσε ότι αποτελεί μονόδρομο για έναν καλλιτέχνη η υποστήριξη της δημιουργίας.

2^η δραστηριότητα

A2. Αντιθέτως = αντίθεση

Λοιπόν = συμπέρασμα

Γι' αυτόν τον λόγο = αιτιολόγηση

Εφόσον = όρος – προϋπόθεση

A3. « Η κοινωνική αποστολή του καλλιτέχνη »

A4. α) Ουδέποτε → πάντα

Επιτρέπει → απαγορεύει

Αδυνατεί → μπορεί, δύναται

Δέσμευση → απελευθέρωση, αποδέσμευση, απαλλαγή

β) υποχρέωση: Στις πολιτισμένες κοινωνίες οι άνθρωποι δεν έχουν μόνο υποχρεώσεις αλλά και δικαιώματα.

περιφρονούν: Οι θαρραλέοι άνθρωποι περιφρονούν τον κίνδυνο.

3^η δραστηριότητα

A5.

Αξιότιμε κύριε πρόεδρε, έφηβοι βουλευτές,

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: μου δίνεται σήμερα η δυνατότητα, μέσα σε μια περίοδο ανακατατάξεων και ευρύτερων αλλαγών, εκπροσωπώντας τους συμμαθητές μου,

να αναπτύξω τις σκέψεις μου σχετικά με το θέμα της τέχνης και της προώθησης του πολιτισμού. Δράττομαι λοιπόν της ευκαιρίας, με την ιδιότητα του έφηβου βουλευτή, να προτείνω ενδεικτικούς τρόπους ώστε το σύγχρονο σχολείο να μπορέσει να αναλάβει τον ρόλο του προωθητή της τέχνης και του πολιτισμού.

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ:

→**Παροχή ανθρωπιστικής παιδείας:** Η εκπαίδευση εκτός από την τεχνοκρατική γνώση θα πρέπει να μεριμνά και για την ανάπτυξη του πνεύματος και του ήθους των παιδιών.

- Ευθύνη του εκπαιδευτικού για την στροφή του ενδιαφέροντος των μαθητών στα πνευματικά αγαθά.
- Ίση αντιμετώπιση των καλλιτεχνικών μαθημάτων με τα υπόλοιπα σχολικά μαθήματα.
- Αναβάθμιση του αισθητικού κριτηρίου.
- Ανάληψη πρωτοβουλιών.
- Ανάπτυξη κρίσης και ευαισθησίας.
- Προώθηση της δημιουργικότητας.

→**Οργανωμένος σχολικός προγραμματισμός που θα στηρίζεται στην άμεση ή έμμεση επαφή του νέου με την τέχνη:**

- Υλικοτεχνική υποδομή με κατάλληλους χώρους και υλικό (αίθουσα μουσικών οργάνων, εξοπλισμένες αίθουσες ζωγραφικής), ώστε τα παιδιά να μπορούν να ασχοληθούν με κάποια μορφή τέχνης.
- Ανθρώπινο δυναμικό (θεατρολόγοι, μουσικοί, εικαστικοί) για την προώθηση και υλοποίηση καλλιτεχνικών εκδηλώσεων (μαθητικές συναυλίες, θεατρικές ομάδες, λογοτεχνικοί διαγωνισμοί, εκθέσεις ζωγραφικής).
- Εκπαιδευτικές εκδρομές σε χώρους που προάγουν την τέχνη και τον πολιτισμό (μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι, εκθέσεις εικαστικών τεχνών) με επακόλουθες συζητήσεις στην σχολική τάξη για το ιστορικό πλαίσιο καθώς και αξιολόγηση της εμπειρίας.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Η επαφή με την τέχνη ηρεμεί και εξευγενίζει τον άνθρωπο. Τον φέρνει σε απόλυτη επαφή με τον εαυτό του και βγάζει στην επιφάνεια τις πιο βαθιές σκέψεις του. Η αγριότητα του σύγχρονου κόσμου έχει ανάγκη από ευαίσθητους, ηθικούς, δημιουργικούς και σκεπτόμενους ανθρώπους με υψηλά πνευματικά και αισθητικά κριτήρια. Είθε οι προτάσεις αυτές να εισακουστούν και να υλοποιηθούν για να γίνει η ζωή μας πιο όμορφη.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η δραστηριότητα

B1. Η ποιήτρια προσδοκά πνευματικά κέρδη («έχω ανάγκη από αισθήματα») και όχι υλικές απολαύσεις («δεν έχω ανάγκη από χρήματα»). Επιθυμεί να αισθανθεί και να ακούσει λόγια ουσιαστικά («λέξεις σοφά διαλεγμένες»), να ονειρευτεί, να περιδιαβεί το χώρο των ιδεών («από ρόδα...χορεύουν») και γιατί όχι να ερωτευτεί («ψιθυρίζουν στ' αυτί των εραστών»). Επίσης, ευελπιστεί μέσα από τη μαγεία της ποίησης, δηλαδή της δημιουργικής έκφρασης, να ταρακουνηθεί η ψυχή της («ξυπνά τις συγκινήσεις») και να αποκτήσει νόημα, φως και αποχρώσεις («φέρνει καινούργια χρώματα»).

2^η δραστηριότητα

B2. α) Στο ποίημα εντοπίζονται οι παρακάτω προσωποποιήσεις: «τα **όνειρα που κατοικούν** τα δέντρα», «τραγούδια που κάνουν **τα αγάλματα να χορεύουν**», «**άστρα που ψιθυρίζουν** στ' αυτί των εραστών». Η χρήση του συγκεκριμένου σχήματος λόγου προσδίδει ζωντάνια σε άψυχα αντικείμενα (αγάλματα, άστρα) και σε αφηρημένες έννοιες (όνειρα), κάνοντας το λόγο ζωντανό, παραστατικό και πρωτότυπο. Η ποιήτρια αφυπνίζει και ζωντανεύει άψυχες και αφηρημένες έννοιες για να αποδείξει την ισχυρή θέλησή της για τέχνη, καθώς και για να δοξάσει τη ζωή και τη δημιουργία.

B2. β) Η επανάληψη της φράσης «έχω ανάγκη» από την ποιήτρια δίνει έμφαση, ζωντάνια και αμεσότητα στον λόγο. Αντιλαμβανόμαστε την ανάγκη της για συναισθήματα που κινητοποιούν την ψυχή της και ταξιδεύουν τη σκέψη της, φέρνοντάς τη σε διαρκή επικοινωνία με τη φύση και τον άνθρωπο. Η ποιήτρια επαναλαμβάνει πως χρειάζεται στη ζωή της την ποίηση, το παιχνίδι δηλαδή των λέξεων, που ενεργοποιούν τον εσωτερικό της κόσμο. Η επανάληψη στο ποίημα τονίζει και εντείνει την αξία του λόγου, που είναι κινητήρια δύναμη έκφρασης, ονειροπόλησης και δημιουργίας.

3^η δραστηριότητα

B3. Η τέχνη είναι ανάγκη και όχι προαιρετική επιλογή. Μέσω της επαφής με τα έργα τέχνης και τους προβληματισμούς ή τα συναισθήματα που αυτά εκφράζουν, έχουμε τη δυνατότητα να γνωρίσουμε καλύτερα τον ίδιο μας τον εαυτό, και συνάμα να κατανοήσουμε πως υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που συμμερίζονται και βιώνουν κοινές με εμάς ανησυχίες, παραμερίζοντας έτσι τυχόν συναισθήματα απομόνωσης. Καθένας μας έχει ένα είδος τέχνης που ξεχωρίζει και μάλιστα η γενιά μου, μέρος της

οποίας αποτελώ και εγώ, σίγουρα εκφράζεται εναργέστερα μέσω της μουσικής, καθώς έτσι εξωτερικεύουμε τις σκέψεις και τα συναισθήματά μας, ερχόμαστε σε επαφή με τα εσωτερικά μας «θέλω», ξεχνώντας τα «πρέπει» που μας επιβάλλει η συμβατική καθημερινότητα. Η μουσική, όπως και κάθε άλλη μορφή τέχνης, είναι ένας τρόπος χαλάρωσης, ενεργοποίησης της σκέψης και συνακόλουθα διαφυγής. Σε έναν κόσμο γεμάτο ταχύτητα, θυμό, μοναξιά και έντονη ρουτίνα, η μουσική για εμένα αποκτά διάσταση αναγκαίου, με στόχο την αποτίναξη αυτών τα επικίνδυνων στοιχείων από τη ζωή μας.

Σχόλια-Παρατηρήσεις: Τα θέματα στο σύνολό τους κρίνονται απαιτητικά και απευθύνονταν σε μαθητές καλά προετοιμασμένους. Συγκεκριμένα:

Στο Μη Λογοτεχνικό Κείμενο, το **θέμα Α1** απαιτούσε επικοινωνιακό πλαίσιο (παρουσίαση στην τάξη) και ζητούσε περίληψη σε συγκεκριμένο απόσπασμα του κειμένου. Το κείμενο ήταν ευκολονόητο, αλλά ταυτόχρονα με πυκνά νοήματα.

Οι ασκήσεις της δεύτερης δραστηριότητας **θέματα Α2, Α3 και Α4** ήταν βατές και δεν υπήρχε κάποια ιδιαίτερη δυσκολία.

Το **θέμα Α5** απαιτούσε ορθή προσφώνηση ώστε να εξυπηρετηθεί το επικοινωνιακό πλαίσιο (ομιλία στη Βουλή των Εφήβων), το ζητούμενο ωστόσο ήταν ξεκάθαρο και σχετικά εύκολο να αναπτυχθεί για έναν σωστά προετοιμασμένο μαθητή.

Στο Λογοτεχνικό Κείμενο, το **θέμα Β1** εστίαζε στις προσδοκίες της ποιήτριας με σχετικές αναφορές, άσκηση η οποία απευθύνονταν σε εξοικειωμένους μαθητές στη μοντέρνα ποίηση.

Η δεύτερη δραστηριότητα (**θέμα Β2**) κρίνεται βατή, εφόσον οι μαθητές είχαν επικεντρωθεί μέσα στη χρονιά στη λειτουργία των σχημάτων λόγου και όχι στον απλό εντοπισμό τους.

Το **θέμα Β5** κρίνεται αρκετά απαιτητικό, καθώς ο μαθητής καλούνταν να κρατήσει τις απαραίτητες ισορροπίες, ανάμεσα στην τέχνη γενικά και ειδικά στη μορφή τέχνης που αγγίζει τον ίδιο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στα **προτεινόμενα θέματά μας** είχε αναρτηθεί **σχετικό με την Τέχνη** κριτήριο αξιολόγησης (**νούμερο 7**), αρκετούς μήνες πριν τις εξετάσεις.

Επιμέλεια Απαντήσεων: Δήμητρα Γκούμπλια
Αναστάσιος Ζαρκάδης